

עין משפט ונר מצוה

רפד א ב ג מ"י פ"ג מהלכות מאכלות אסורות הל' יד טו טז טזש"ע י"ד ס"י פד סעיף ד:

רפה ד ה ו מ"י שס הלכה י' ועיין בהשגות ובמ"מ טזש"ע שס סעיף טז:

‏

רבינו גרשום

קישות שהתליע באביה. כלומר במחובר (כלומר) כל זמן שהוא עומד על האילן אסור דאמר: מן הארץ שרץ לקישות: שבכלוסין. מיני קישות: מאי לאו אידי ואידי בפרי. הא דאיתלע פירא גופיה מותר הא דאיתלע אילנא גופיה אסור: פירשה ומתה כלומר התולעת שבפרי. פירשה ממקם רביתה ולא שרצה ומתה מהו מי אמרי' כיון דלא לא שרצה על הארץ מותרת או דלמא כיון שפירשה מקצתה אסור: לאורד העולם מהו. כלומר דלא שרצה על הארץ ושזריאה דלמא כיון דפירשה אסור: פירשה לגג תמרה מהו. לא שרצה על הארץ אלא לפרי עצמה פירשה: לגג גרעינתה מהו א). שרצה על הארץ: קוקיאני. תולעי הראש: אתא שחיט ושורא ליה גרסי'. כלומר לבהמה אתא לדרנן לא שריא: אתא החיפושית. מין שרץ: ר' יוסי בן דורמסקית [אומר] לויתן דג טהור כו': אבלע לי. דכוורי:

^{הדרן עלך אלו טרפות}

^(א) נראה דל"ל אי הוה כמו דשלה על הארץ או לא.

סו:

דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי ויתים. מכאן מדקדק ר"ת ורבינו נתנאל וריצ"א דאין הלכה כשמואל דאמר קישות שהתליעה באביה אסורה ובהלכות גדולות ובשאלמות ^(ב) דרב אחאי פוסק כשמואל מדאמר רב פפא לעיל בפירקין (דף נח.) ש"מ מדרב הוגא הא דאמר שמואל קישות שהתליעה באביה אסורה הני תמרי דכדא בתר תריסר ירחי שרי אע"פ שהש"ס עושה כאן דיוק מן הכרייתא דלא כשמואל היינו לכאורה אצל לשמואל נמי יש ליישב ולפרש דתולעת שבעיקרי ויתים היינו שזיזתים בעודן מחוצרין בעיקרן ומיהו אפי' לשמואל אין לאסור אותן פולין שקורין פוא"י ש בלע"ז וחימלי שקורין שאווי"ס כשנמצאין בתוכן כגון יבחושין ובתחלת תולדות של יבחושין הקליפה משחרת מבחוץ וכשמסירין הקליפה נשארים היבחושין תחתיה אין לאוסרן ולא מתמרי משום שרץ השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשה וגם צקונטרס פי' לעיל גבי קישות שהתליעה באביה אסורה כיון דמהלכת בתולעת הויא קישות והיא מחוצרת צקרקע הויא כמהלכת על גבי צקרקע:

קוקיאני אסירי. פי' הקונטרס תולעים שצבד ושזריאה וקשיא לר"ת דלאידך לישנא דשרי תקשי ליה מצרייתא דצמנון דואת נבלתם תשקצו לרבות דרניס שזבהמה אע"ג דמינה קא גדלי אלא אומר ר"ת דצדגיס איירי הכא והא דאמר כי ניס עייל ליה צאוקיא אשכחן צדגיס כי הא' גוונא צפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף עג:) דלמר רבה דר דר חנה חזינא ההוא כוורא דיתנה ועיילא ליה טיגא צאוקייה: **לָרְבוֹת** דרניס שבבהמה. וא"ת ומיפוק ליה דאסירי מירי דהוה אשוחט הבהמה ומנא זה דמות יונה דאסירא ^(א) משום דליתיה לא צפרסה ולא צפרסות ויש לומר דשאני עוזר משום דמקרא דוכל בהמה אישתרי ולית ליה למשרי אלא היכא דאיכא פרסות דצקרא דוכל בהמה כתיב פרסה אצל דרניס שזבהמה נצראין מן הצצר ענמה והוה אמרינן דחשיבי כצצר ולא דמי לחותך מן הטחול ומן הכליות דהתם איכא חסרון ואסירי לקמן (ספ.) מנאותה שלמה ולא חסרה אצל הכא לא נחסר דבר:

הדרן עלך אלו טרפות

אזכר מן הכי ושחיטת הבהמה לא אהניא לדידהו שהרי יש להם חיות לעצמן. ואע"ג דשיליל מותר בשחיטת אמו מכלל צבהמה תאכלו נפקא לן לקמן [ספ.] אצל א הכא צאיסורייהו קיימי: **שילשול**. תולעת ארוכה כנחש הן והן הנמצאין באשפה: **חפושים**. אישקרבצ"ט: **נדל**. מאה רגלים קורין לו: **דג טהור הוא**. שהרי יש לו סנפיר וקשקשת כדמפרש: **אפיקי מגנים**. חזק מגינים: **אלו קשקשים**. הסגורים ותוממים צו בדוחק: **תסיו חדודי חרש**. חידודים של חרשים: **אלו סנפירים**. שחדודים וממתכין כחרסין ובהן הוא צוקע את המים בחודן שלא יעצבוהו צפריחתו. פשטיה דקרא לשון ^(א) מורי תחמיו חדודי חרס במקומו וחרורי שמש:

^{הדרן עלך אלו טרפות}

אלו טרפות פרק שלישי חולין

באביה אסורה משום **י** השרץ השורץ על הארץ לימא מסייע ליה דתני חדא על הארץ **"להוציא את הזיזין שבערשים ואת היתושים שבכליםם ותולעת שבתמרים ושברוגרות ותניא אידך כל השרץ השורץ על הארץ לרבות תולעת שבעיקרי ויתים ושבעיקרי גפנים מאי לאו אידי ואידי בפירא והא באביה והא שלא באביה לא אידי ואידי באביה ולא קשיא הא בפירא הא באילנא גופא דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי ויתים ושבעיקרי גפנים ש"מ בעי רב יוסף פרשה ומתה מהו מקצתה מהו לאויר העולם מהו יתיקו בעי רב אשי לגג תמרה מהו לגג גרעינתה מהו מתמרה לתמרה מהו יתיקו אמר רב ששת בריה דרב אידי קוקיאני אסירי מאי טעמא מעלמא אתו מתקיף לה רב אשי אי מעלמא אתו לישתכחו דרך בית הריעי איכא דאמרי אמר רב שישא בריה דרב אידי קוקיאני שרו מאי טעמא מיניה גבלי אמר רב אשי פשיטא דאי מעלמא קא אתו לישתכחו דרך בית הריעי והלכתא יִקוקיאני אסירי מ"ט מינם ניים ועיילי ליה באוסייה תולעים**

הדרני דבשרא אסירי יִכוורי שריין אמר לה רבינא לאימיה אבלע לי ואנא איכול א"ל רב משרשיא בריה דרב אחא דרבינא מאי שנא מהא דתניא ² ואת נבלתם תשקצו לרבות את הדרנים שבבהמה א"ל הכי השתא בהמה בשחיטה הוא דמשתריא והני מדלא קא מהניא להו שחיטה באיסורייהו קיימן אבל דגים באסיפה בעלמא מישתרי והני כי קא גבלי בהיתרא קא גבלי ת"ר ³ הולך על גחון זה נחש כל לרבות השילשול ואת הדומה לשילשול על ארבע זה עקרב כל הולך לרבות את החיפושית ואת הדומה לחיפושית מרבה רגלים זה נדל עד כל לרבות את הדומה ואת הדומה לדומה תניא ר' יוסי בן דורמסקית אומר ⁴ לויתן דג טהור הוא שנאמר ⁵גאווה אפיקי מגנים ⁶תחתיו חדודי חרש אפיקי מגנים אלו קשקשים שבו תחתיו חדודי חרש אלו סנפירין שפורח בהן:

הדרן עלך אלו טרפות

אזכר מן הכי ושחיטת הבהמה לא אהניא לדידהו שהרי יש להם חיות לעצמן. ואע"ג דשיליל מותר בשחיטת אמו מכלל צבהמה תאכלו נפקא לן לקמן [ספ.] אצל א הכא צאיסורייהו קיימי: **שילשול**. תולעת ארוכה כנחש הן והן הנמצאין באשפה: **חפושים**. אישקרבצ"ט: **נדל**. מאה רגלים קורין לו: **דג טהור הוא**. שהרי יש לו סנפיר וקשקשת כדמפרש: **אפיקי מגנים**. חזק מגינים: **אלו קשקשים**. הסגורים ותוממים צו בדוחק: **תסיו חדודי חרש**. חידודים של חרשים: **אלו סנפירים**. שחדודים וממתכין כחרסין ובהן הוא צוקע את המים בחודן שלא יעצבוהו צפריחתו. פשטיה דקרא לשון ^(א) מורי תחמיו חדודי חרס במקומו וחרורי שמש:

^{הדרן עלך אלו טרפות}

מסורת הש"ס

א) דלא נומא הואיל דאימקש לנחש דכתיב לויתן נחש בריח עמא הוא קמ"ל דהוא טהור. ערוך ערך גא א') צ (מזו לזו רש"ש.) א) ז"ל הני, ד) גי' רש"ל אורים, ה) נפרשת שמיני ס"י פד ועי' חוס' פסחים קטו: ד"ה קפאל, א) נלקמן ספ.)

‏

תורה אור השלם

- ובל השרץ השרץ על הארץ שרץ הוא לא ידבר: ויקרא יא מא
- ושקץ ידיו לבס מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו: ויקרא יא יא
- כל הולך על גחון וכל חולץ על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שרץ הם: ויקרא יא מב
- אנאן אפיקי מגנים סגור חותם צר:
- תחתיו חדודי חרש ירפד חרדן עלי טט:

איוב מא כב

‏

לעזי רש"י

בוצוג"ש [קוצוג"ש].
חזקים קטנים.
ציצירא"ש [ציציר"א].
אפנות.
גרבילוז"ש [גרביילי"ש].
חזל וזכר הסוסים.
אישקברבו"ט.
חיפושית.

‏

מוסף רש"י

באביה. באיזיה, בעודה מחוצרת, אסורה. התולעת באיכה, דכיון דמהלכת בתוך הקישות והקישות מחוצרת צקרקע, שורץ על הארץ קרינא ביה, אצל התולעת בתולע לאו שורץ הוא עד דנפיק מיניה ומהלך על גבי הקרקע (דע"ל נח.).

^{הדרן עלך אלו טרפות}

מסורת הש"ס

לעיל (א) צבורות מו: (ב) לעיל
היה. וע"ש לקמן עג,
(ג) פירש"י על זה תמצא
לקמן סט. ד"ה דבר שחיו
גופה וכו', (ד) נמכות יח.
נבחים פנ: (ה) נשבת ל.
שש נמנן, (ו) צבורות מו,
לקמן עו. צ"ק יא.
(ז) לקמן עב: (ח) לקמן
סמט. (י) צ"ל קיאל:
(כ) כס"א: אפי', (ל) ויעי'
תוס' צ"ק יא. ד"ה כסמנן,

תורה אור השלם

- וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוֹן לִי
וַיִּבְשֶׁר בְּשָׂדֶה טָרְפָה לֹא
תֹאכְלוּ לִפְלֵב תִּשְׁלַכּוּן
אַתּוֹ: שְׁמוֹת כֹּב ל

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שלא וכו'
 דדילמא היינו דוקא
 בבהמה. עי' תשובת פנים
 מאירות ח"א סימן ז:

מוסף רע"י

[illegible]

דוֹצוּ הָרִי זֶה כִּינּוּד וְחִינוּ נִי

בהמה המקשה

מרק רביעי חולין

מת.

עין משפט
נר מצוה

נר מצוה

מַלְאָכֹת אֲקָרוֹת הֵלֵךְ
 טוֹמָאָה לְאֶרֶץ טוֹשֵׁעִים
 יִדִּי כִּימֹן דֵּי סִפְקָא
 בִּבְרֵי אִי שֶׁ הֵלֵךְ
 טוֹשֵׁעִים אֶסְפֵּי ו
 וְסוּמָא סִפְקָא
 דֵּי מִי שֶׁ טוֹשֵׁעִים
 סִפְקָא
 דֵּי מִי שֶׁ מַּלְאָכֹת
 מְחַלֵּת רֵעֵי טוֹשֵׁעִים
 מִי שֶׁ רֵעֵי סִפְקָא
 וְהִיא מִי שֶׁ מַּלְאָכֹת
 בְּצִירִים לֹא טוֹמָאָה
 עֲשִׂין קַמֵּד טוֹשֵׁעִים
 אֶסְפֵּי כֵּן
 זֶה מִי שֶׁ מַּלְאָכֹת
 מַלְאָכֹת אֲקָרוֹת הֵלֵךְ
 עֲשִׂין בְּשִׁטּוֹת
 וְכִימֹן שֶׁלֵּךְ אֶרֶץ
 טוֹמָאָה הֵלֵךְ אֶסְפֵּי
 לְאֶרֶץ טוֹשֵׁעִים
 יִדִּי סִפְקָא

שיטה מקובצת

האי פרודור דהכא
לא הוי. "נ"ב עי' תוס'
בכורות דף מ"ו ע"ב ד"ה
דאדם: [ב] וא"ת מאי פשוט
יותר בזה מבוה. "נ"ב עי'
תוס' בכורות דף י"ט ע"ב
ד"ה ובגסה:

רבינו גרשום

[illegible]

בתחמה המקשה. כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. מדדרכה לקמן דומיא דטרפה דלין לה היסר: **סיפא מאי קמ"ל** רבין **שיצא ראשו הויא לירה תנינא.** וז"ל וילנתא אינטריך לאשמועינן אע"ג דהחזירו הוי כילוד דמההיא דבכורות לא שמעינן אלא בלא החזירו וי"ל דפשיטא ליה דכיון דבלא חזרה הויא לידה כי החזירו נבטרי כלום הויא ומיהא אי לאו הויא דבכורות לא הויא קטיף ליה אמאי אינטריך ליה למיתמי החזירו דכיון דאנטריך לאשמועינן דייאית ראש הויא לידה אשמועינן נמי אגב אורחיה דחזרה לאו כלום הוא אבל כוליה בצא לית ליה למיתמי משום האי חידוש פורתא וזה נמי איך להקשות דהכא אנטריך לאשמועינן דאפי' מה שצפנים אסור דלרצ יהודה אסור קאי אעובר והא לא שמעינן מההיא דבכורות דהא נמי פשיטא דכיון דחשיב כילוד ואפי' מה שצפנים אסור דכיון שהולד שלם ונצמחך הוא דמביעא ליה לקמן כמו שאפרש לקמן צעורה האל:

החזירו ואיירי^ט דקא
את ראשו אף על פי
וד תנא נמי רישא
שמע לן דכיון דציא
^טתנינא איזהו בכור
לכהנים הבא אחר
ראשו חי או בן מ'
דראשו מת הא ראשו
לנחלה נמי לא הוי
אדם וקא משמע לן
מה לא יליף דאין
הוא מאדם לא ילפא
ידיה הא נמי תנינא
הוא אסורה באכילה
סימן ולד בבהמה אי
דרישא דוקא תנא
אי אמרת לא דרישא
לא למה ליה למתנייה
וכדאמר רב נחמן
אלא למקום חתך
אלא למקום חתך
ילד הוציא עובר את
ששת את אמו מותר
וואחר כך החזירה
את ידו וחתכו ואח"כ
טמא ואסור ושכפנים
אמו ואחר כך חתכו
הבשר

(מדה דף כט.) דרוב יולדות מטנפות : **שִׁרְיָא** שִׁינְתָּהּ מִקְצָתָהּ אִסּוּר
בְּאִיבָיָהּ. אפי' מה שהיה צפנים בשעת שחיטה וא"ת היכי מוכח מיינה
 בדבאש' הוי כילוד דלמא משום דגוריון מקצתה דמהא נמי דחי לא בפ"ק
 דבב"ק (דף יא.) דקאמר אמילתא דרבי אלעזר מאי קא משמע לן
 דלחין מקצת שליח בלא ודל תנינא שליח שיטתה מקצתה כו' וי"ל
 דהא איתא דביטולא הראש לא הויא לידה לא היה ראוי לגזור כיון
 דבמקצתה אי אפשר דאמר פסע בלא לידה חשיבות לידה ומהכא
 ליכא למפיק שמואל דאמר פ"י פ"ט בבב"ק (בבב"ק דף מז.) דלחין הראש
 פוטר צנפלים ° דקדמינה היינו דוקא צנפהא אכל צנפיה לא שמעיה
 מהכא דהא דקמינה סיפא כסימן ודל בזהא כך סימן ודל צנפהא
 היינו לענין שליח דהוי סימן ודל :

בסימן וְלֹד בַּאֲשֶׁה בֶּךָ סִימָן וְלֹד בּוֹ. סוֹדוֹת מֵאִי פִשְׁטוֹ יוֹתֵר
 זוֹה מִצְוָה וּיִלֵּי מִשּׁוֹם דִּתְנֵן צִנְדָּה (דף סה.) דִּבְרָאשָׁה הוּי
 שְׁפִיר סִימָן וְלֹד לֶכֶךָ קֶאֱמֵר דֹּאעִיג דִּבְרָהֶמָּה לֹא הוּי שְׁפִיר סִימָן
 וְלֹד מִ"מ צִשְׁלִי אִשָּׁה לֹאשָׁה:

יחסי ציבור

מן ההבמה [ויקרא יא]: שפנים טהור. שמחיים לא קבל טומאת אוכלין:
הנשר

[illegible]

בהמה המקשה לילד. בשעת שחיטה: והחזירו. קודם שחיתו מוטר באכילה. ובמזמרה מפרש מאן מוטר: הרי זה כילוד. ומו לא מהניא ליה שחיטת אמו וזריך שחיטה לעצמו אם נמלא חי ואם נמלא מת הרי הוא כנבלה: חוסך מעובר שנמעיא. והניח החסירה במוטה: מוטר. ששחיטתו כדלילף בגמרא^א מכל צד המטה תאכלו: מן העחול ומן הכליות. של צהמה עצמה: אסור באכילה. ואע"פ שהניחו צד המטה לא הותר ששחיתמה. להכי נקט עחול וכליות משום דמדי דלא מיטרפא הוא: גבי^ב ואזר עצמו אסור. באכילה מותר שיזא ממחיתו קודם שחיטה ואע"פ שהחזירה קודם לכן: ובשר צדשה. כלומר חוץ למחיתו דהיינו לאזר שרחם זה הוה ליה מחייה להמירו בשחיטה וכיון שיזא הרי הוא כטרפה ולא תאכלו. וכל מי שיזא לו מחייה ויזא כגון צד שר קדיש שיזאו נמי מהאי קרא נפקא לן (מכות דף טו. טז.) לא אעובר. ואשמועינן דמשום יד לא הוי כילוד: אפי' לא החזירו נמי.

דעצור נפקא לן לקמן מזהמה דזהמה
אומה תאכלו: וסיפא. גופה מאי קמ"ל
דקאמרת רישא ולי משום סיפא:
צבור נתלחל. צעין קנא ציהא רחוי
לחיות וא"ל לא רחוי לחיות לא מפקע
את הבה אחריי מליטול פי שנים דכתיב
(דברים כג) ראשית אונו מי שלבו דוה
עליו יאל ולד שאינו של קיימא שאין לב
אצוי דוה על מותו^א אבל מפדיון הצבור
פוטור הוא את הבה אחריי שהרי זה
פטר את הרחם: נפל. שלא כלו
חדשיו: אע"פ שיאל ראשו חי. והחזירו
יאל אחיו שלא חדשיו אין לידת הראשון
מפקעמו מלהיות צבור נתלחל שאפילו
נולד הנפל כולו אינו מפקיע את הבה
אחריי שאין לבו דוה עליו וכל שכן אם
יאל ראשו מת. והאי דנקט ראשו משום
צבור לכהן נקט ליה וצ"לאלת ראשו הוי
ילוד ופוטור את אחיו מצבור לכהן: או.
הבה ראשון מת הויא לידת הראשון לידה
ואין הבה אחריי צבור לכהן אבל הבה
אחר בן תשעה שיאל ראשו חי צבור
לנתלה נמי לא הוי. אלמא ראש הויא
לידה: וזי סימא אשמעינן צאדם.
דצ"לאלת ראשו הוי ילוד והדר אשמעינן
דזהמה דאדם מזהמה לא יליף דזהמה
לית לה פרחדור לפני בית הרחם שלה
וגלוי הוא ומכיון שהראש יואל לידתו
יבכרת אלב אשה אין רחמה בגלוי
שהירכיס הוו לה קעין פרחדור ואין

יֵאֵיחָת הוֹלֵד נִיכְרַת יִפֶּה עַד שִׁילָה רֹחוֹ: הֵא נְמִי טַנִּינָה. צִבְחָמָה נִמֵּי
מַנִּינָה צִמְמִינִיחִין צִפְרִיקִין דְּרֵאשׁ הִי לִיבֵה דְקַמְנִי שְׁלִיטָה מִקְתָּמָה
אֲסוּרָה צִבְרִילָה אֲפִילוּ מַה שֶּׁהִי צִפְנִים צִשְׁעָה שִׁטְיָה לְפִי שֶׁהֲשִׁילָה
סִימָן וְלֹד צִבְשָׁה וְסִימָן וְלֹד צִבְחָמָה וְחִיִּישִׁין דְּלִמָּא צִבְהִיא מִקְתָּ
דְּנִפְקִי יֵאֵה דְּהֵאֵשׁ אֲדֹה וְהִי לִיבֵה הֶלְקִן כּוֹלֵה אֲסוּרָה דְּשִׁדְּיָן לֵא בְּזֵמֵר רִישָׁה
אֲלֹמֵת רִשְׁוֹ מֵזֵן דְּהִי לִיבֵה וְסִיפָא דְקַמְנִי הֲחִזִּירוּ לָהּ אֲלֹמֵרִי:
א"א צִבְלֵמָה הֲחִזִּירוּ דְּרִישָׁה דּוּקָא. וְלִמְיָרִי אֲבֵר אֲבֵר גּוֹפִיָה אִיבֵרָה
לְתֵרֹזִי סִיפָא דְקַמְנִי הֲחִזִּירוּ מִשּׁוּם רִישָׁה אֲלֵלָה אִי אֲמַרְתָּ מוֹתֵר
דְּרִישָׁה אֲבֹצֵר קָאִי אֲבֵל אֲבֵר אֲסוּר דְּחֹרֶה לָהּ מִהֵי אֲמָאִי נִקְטָ
הֲחִזִּירוּ: לְעוֹלָם. מוֹתֵר דְקַמְנִי אֲבֹצֵר וְדִקְשִׁיא לָךְ חֹרֶה מֵאִי אֲהֵנִי
לְתַקּוּם חִמָּךְ מִהֵנִי דֵאֵשׁ לָהּ הֲחִזִּירוּ רִצִּין לְהֵנִי מִמָּה שֶׁצִּפְנִים לֹד הֲחִזִּירוּ
וְלִחְמוֹכּוֹ שִׁמְקוֹם הֲחִמָּךְ הִבְדֵּלַת הֲחִזִּירוּ וְהִפְנִימִי אֲסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹמֵד
עַל שַׁפַּת הַחֹמֶת וְלֹא קִרְיָנָה צִיבָה צִבְחָמָה דְּלֹא חֲתוּכָה הִיא אֲבֵר
הֲחִזִּירוּ אִי"ל לְחֵמָה לֹד פִּינִים אֲלֵלָה מִנְמַלֵּם וְחוֹמָךְ וּמִקּוֹם חֹמָךְ מוֹתֵר
דְּקִרְיָנָה אִי"ל צִבְחָמָה צִבְחָמָה וּמִשּׁוּם צִבֵּר צִבְשָׁה לִיבֵה דְהֵא לֵא אִיבֵרָה
מִמְיָחִימוֹ. וְהֵא דְרַב נִחְמֵן לִקְמֵן [ע"ב]: שִׁצְחֹךְ טוּמָא. דְּלִיפְטִין צִבְעוֹר
וְהוֹרֹעַ (לְקַמֵּן דָּף קַח): שִׁאֲבֵר מִן הִי מִטְמֵא כִּכְאֵר מִן הַנִּבְחָל מוֹכִי יִמֵּי

בשחיטת האם (ב"ק יא.). ואע"ג דלג נפק אלא פורתא, וליכא למימר כל מיחוי הולד היה שם, שמה בואומו מקצת יא ראש הולד והרי הוא כילוד (לקמן עז.).

וצען ראשו אע"פ שהחזירו הרי זה כילוד דתינא במקום אחר למה לי למיתניה כלל: לא
כזה אלא למקום חתך אם החזיר מקום חתך מותר ואי לא החזיר מקום חתך אסור: שחט א
את אמו שבחוץ כו'. כלומר דמחיים לא מקבל טומאה: שחט אמו ואח"כ תחכו הבכ

(א) נראה דנ"ל כלומר תנינא דהו"א ראשו הו"ל לידה דאמר אדם הבא וכו'.

עין משפט ונר מצוה

ז א מיי פ"ב מהלכות אבות העומתה ה' ט:
ח ב מיי פ"א מהלכות משה הקבנטה ה'י ו':

ט ג מיי פ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ט ופ"ג מהלכות ציבורים הלכה ד':

י ד מיי פ"ה מהלכות מלכות אסורות ה'י י סמג לאוין קלו טו"ע י"ד סי' יד סעיף ב:

יא ה ו עיי' גמ"מ פ"ה שם הלכה י וצ"מ ותפארת שמואל טו"ע שם ט"ד:

רבינו גרשום

החכ"א מגע טרפה שחוטה. כלומר שהרי שוות את אמו וטרפה שחוטה אין מטמאה אלא במקודשין: פרסה החזיר אכול. כלומר הוציא עובר פרסה והחזיר אכול: פרסה החזיר אכול. כלומר הוציא שתי פרסות והחזיר אכול דכתיב כל מפרסת פרסה ושוטעת שטע שתי פרסות משמע בין פרסה ובין פרסות הוציא אכול וטבח ומנח לרבות אכילה לפרסה זאת הוהיא אשר תאכלו וגו' כל מפרסת פרסה ומנח לרבות אכילה לפרסות דכתב ושוטעת שטע שתי פרסות וגו' אותה תאכלו: והא תרי קראי קא נסיב לה כלומר פרסה ופרסות. חד לחתך וחד לקלות במעי פרה כלומר דאם קלות במעי פרה שאין לו אלא פרסה שאינה סדוקה אוכל וקולט במעי פרה לא אמרינן לענין הוציא ידו אלא להחירו במעי אמו. הכל היו בכלל ובשר בשדה טרפה לא תאכלו דכיון דיצא בשערין כדדרש"י בפ"ק דמכות (דף י.) ונדמותין זו מודה ושלמים וזכורות זה זכור צקק ולאקן זה חטאת ואשם ונדקין זה עולה: **אבר יצאו חוץ למחיצתן** וחזרו מותרין. וא"ת דלמא הכי קאמר בשערין הוא דלא מיכול אלא יציאם לירושלים לאוכלן שלא נכנסו מעולם אבל לא מיירי מידי באותן שנכנסו ויאלו וי"ל דכאלו הן הלוקין (מכות יט:) משמע בזהדי דלאירי צנכנסו ויאלו דליף התם דאין לוקין עליהם עד שיראו פני הניצ: **הוציא ידו וחתכה וחזר והוציא וחתכה עד שהשלימו** דרובו מהו. וא"ת מנתי' היא צפרק המפלת (נהד כח.) יאל מחותק או מסורס עד שא' רוצו וי"ל דודאי אשה טמאה לידה צרוב ולדה אבל לא שמעינן מהתם דמיעוט שצפנים הרי הוא כילוד: ותצעי

סח:

ואליבא דר' שמעון. אבל לרבנן דשרו גמל צמעי פרה אפילו כשנולד לא כריך קרא להמירו בשחיטת אמו דלא גרע צפנים במחזן דשרי ולהכי נקט ואליצא דר"ש ולרבנן אינטריך לשום דרשה אחריתי וליכא למימר דאינטריך לאסור דמות יונה כדאמר לקמן^(ט)

צענין פרסות וליכא דהא לר"ש אע"ג

דלא מייתר ליה קרא להכי משמע לקמן דאוסר נמי דמות יונה דפרין דמות יונה תשתי פי' מכל צבהמה ומשני צעינן פרסות וליכא והדר פרין קלוט צמעי פרה ליתסר ומשני פרסה צבהמה תאכלו ודך קושיא ליתא אלא לר"ש דלרבנן לא גרע צפנים מחזון דשרי כדפרישית אלמא דמות יונה לר"ש אע"ג דליכא קרא ממילא מיתסר כיון דליכא לא פרסה ולא פרסות אע"ג דפרסה ופרסות אנטריך חד למקום חתך וחד לקלוט ה"ל לרבנן לא לא כריך קרא לאסור דמות יונה אלא לשום דרשה אינטריך ומ"מ דכרייתא דפרסה החזיר אכול לא אחיא אלא כר"ש: **אמר ר' יוחנן** הב"ה היו בבב"ב ובשר בשדה ב'ו'. תימה דלר' יוחנן תקשה ליה כרייתא דהחזיר פרסה דתרי קראי קנסינן וע"כ מוקמינן חד למקום [חתך] וחד לאצר ור' יוחנן נפקא ליה מקרא אחרינא וי"ל דפרין ליה שפיר טפי מאידך כרייתא: **הב"ה היו בבב"ב ובשר בשדה ב'ו'.** דאסור כל מה שיוגא חוץ למחיצה כטרפה דאין לה היתר כדאמר בסמוך ולמאי דמסיק הא כל מילי כיון דהדור שרי מיתוקמא הא דקרי ליה טרפה למלמא אחריתי: **יבול אף זה בן ת"ט ב'ו'.** וא"ת וקרא דטוטאת דכתיב פנימה האי שלא יתה חוץ למחיצתה הא יתה צת שריפה היא ל"ל הא מקרא דבשר צדה נפקא ב'ו וי"ל דש"ס למילף ממעשר שני וצבורים דשרי דהקשו צקרא דלא מוכל לאכול בשערין כדדרש"י בפ"ק דמכות (דף י.) ונדמותין זו מודה ושלמים וזכורות זה זכור צקק ולאקן זה חטאת ואשם ונדקין זה עולה: **אבר יצאו חוץ למחיצתן** וחזרו מותרין. וא"ת דלמא הכי קאמר בשערין הוא דלא מיכול אלא יציאם לירושלים לאוכלן שלא נכנסו מעולם אבל לא מיירי מידי באותן שנכנסו ויאלו וי"ל דכאלו הן הלוקין (מכות יט:) משמע בזהדי דלאירי צנכנסו ויאלו דליף התם דאין לוקין עליהם עד שיראו פני הניצ: **הוציא ידו וחתכה וחזר והוציא וחתכה עד שהשלימו** דרובו מהו. וא"ת מנתי' היא צפרק המפלת (נהד כח.) יאל מחותק או מסורס עד שא' רוצו וי"ל דודאי אשה טמאה לידה צרוב ולדה אבל לא שמעינן מהתם דמיעוט שצפנים הרי הוא כילוד: ותצעי

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

הבשר. כל העובר והצהמה נגעו בצצר טמאין: **מגע טריפה שחוטה**. שאצר היוגא עדיין הוא מחובר צשעת שחיטה אע"פ שאין שחיטה מתירמו בצכילה מטהרמו מידי נצילה כטרפה ששחיטתה מטהרתה וטעמייהו מפרש צמתני^(ט). ולקמן (דף עג.) מפרש צפירקין כטרפה שחוטה מאי מגע שיין למימר זה ומפרש שטרפה שחוטה מטמאה את המוקדשים

מדצנן: פרסה החזיר אכול פרסות החזיר אכול. אקרא קאי דכתיב (דברים יד) כל צהמה מפרסת פרסה ושוטעת שטע שתי פרסות מעלת גרה וגו' ומאהי קרא נפקא לן לקמן (דף סט.) דעובר ניתר בשחיטת האס ודרש צהמה דרישא אצהמה דסיפא ומשמע צהמה שצבהמה תאכלו ופרסה ופרסות דכתיבי ציה להכי אמו לומר לך פעמים שאתה אוכל כל אצריו ופעמים שאין אתה אוכל אלא מקמתן פרסה החזיר הוגא שתי ידיו והחזיר האחת אכול אותה החזיר שתיס אכול שתינן: **למקום חסך**. והכי קאמר החזיר פרסה אכול מקום חתך שלה החזיר פרסות אכול מקום חתך של שניס: **והא תרי קראי נסיב לה**. פרסות ופרסה ואי למקום חתך מדאשמועינן צחדא דאס החזירי אכול ואס לאו לא תאכל ה"ה למתי: **חד למקום חסך**. פרסות החזיר למישרי מקום חתך צחורה וחד למישרי עובר שפרסותיו קלוטות כגמל וגמלא צמעי פרה ואליצא דרבי שמעון אינטריך דקאסר קלוט צן טהורה צצבורות (ו:) גמל^ג גמל^ג שתי פעמים אחד גמל שנולד מן הגמלה ואחד גמל שנולד מן הפרה ואשמועי' הכא דאס נמלא צמוכה מודה דשרי דהכי קאמר עובר שאין לו אלא פרסה שאין פרסותיו סדוקות אכול והחזיר דרישא לאו דוקא: עולא פליג אדרב יהודה: **הכל היו**. כל הנאמר צו מחיצה כגון עובר לשחיטה ובשר קדשי קדשים שנתנה להם תורת מחילות עזרה צקדשיסי^(ט) קליס שחומת ירושלים מחילה להם כולן היו צכלל איסור זה דמשויא צשר צדה הרי הוא כטרפה וצא הכתוב ופרט לך צחטאת שאין חזרה מועלת צה דכתיב (ויקרא י) צשעיר חטאת דראש חדש ששפרוהו אהרן וצניו וקףץ עליהם משה מדוע לא אכלתם את החטאת הן לא הוצא את דמה אל הקדש שחפסל צכן כדכתיב (שם ו) וכל חטאת אשר יוצא מדמה וגו' ופנימה היתה שלא יתה ממחיצתה הא יתה צת שריפה היא ולא אמרינן ליהדעה ולא הוצרך לפרוט צה דמהיכא תיתי לן דתשתי מכלל טרפה לא תאכלו משום חזרה להכי פרט צה למימר דהאי היא דלא מהניא צה חזרה אבל כל שאר היוגא'ס שחזרו והתו: **מאי ח"ל**. אטרפה קאי למה קראו טרפה ומה למדנו צכן הוה ליה למיכת צשר צדה לא תאכלו: **לפי שמצינו**. לקמן מפרש היכן מצינו: **מעשר שני וצבורים**. שנכנסו לירושלים ויאלו וחזרו מותרין: **אף זה כן**. עובר: **צמערצא מסנו הכי**. לפלוגתיייהו דרב ור' יוחנן: י'ש ומהניא ליה חזרה: אין לידה. ומהניא ליה חזרה: אם תמצא לומר כוניה ולישנא קמא לא נאסר אלא היוגא: **לדברי האומר אין לידה לאצרים הוגיא ידו והחזירה וחזר והוגיא ידו**. האחרת והחזירה וחזר והוגיא שדרתה והחזירה עד שהשלים לרוצו של עובר מי הוי כילוד דהא נפקא רוציה או דלמא כיון דאין לידה לאצרים הויא חזרה ידיה חזרה וכי נפיק אידך צבר הדר ליה קמא ואין כאן יציאת רוצ דאי למאן דאמר י'ש לידה לא מהניא להו חזרה: **ואם סימלי לומר כיון דהדר הדר הוגיא וחסכה כו' או דלמא רוצא צנח אחס צעינן**. ואפילו למאן דאמר י'ש לידה איכא למיצעי להא:

מסורת הש"ס

א) [לקמן עב.], **ב**) [לקמן ט.], **ג**) [לקמן ט.], **ד**) [כ"ב קעא: ע"ו], **ה**) [כס"י איתיה תלמוד למר], **ו**) [לקמן עב.], **ז**) [ויקרא יח], **ח**) [כס"י], **ט**) [קדשים, יד], **י**) [כס"י], **יא**) [כ"ב דה"א], **יב**) [כ"ב כפ"ג דף יז.],

תורה אור הש"ס

- ↑ ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אותו: שמות כב ל
- ↑ לא תוביל לאכל בשערין מעשר דגנך ותירשך ויצהרך וצבבת בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבתיך ותרומוהו ידך: דברים יב יז

גליון הש"ס

גב' אמר רב נתנו בר יצחק לא נצרכה אלא לפקוד חתך. עינינו דף יח ע"א:

הגהות מהר"ב רינשבורג

א) גב' אף צשר כיון שא' חתך. י"ב עי' ונחסי פג ע"ב תוס' ד"ה כיון וכו' וזעי דו"ק: **ב**) תוס' ד"ה יטל וכו' וי"ל דס"ד למילף סי' כ"ז:

מוסף רש"י

הבשר מגע נבלה. צשר העובר מגע אצר מן הסי שהוא מטמא כצלה. צהעור והרוטב (קצט): **א**) מני אס מלא עובר מת צלה גמורה הוי העובר מחתא שלא טהרמו שחיטת אמו (לקטו עב.).

מסורת הש"ס

ה (לעיל לב: ב) לקמן עה:
ה [י"ז (תמינא), ד] (חולין פט) (ותוספתא פ"ו) לקמן עד:
ה[:כג], **ה**[:ס] תמורה י, ו) נדה כג:, ו) ע"י מהרי"ם מ"ש כאן בדברי רש"י, **ה**[:דף סג:], **ה**[:רש"י], ו) ר"ע,

תורה אור הש"ס

1. וְכָל בְּהֵמָה מִבְּקָרֶת פִּרְשָׁה וְשִׁטְעָה שִׁטְעָה שְׂטִי פִרְסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בְּבִהֶמָה אֲתָהּ תֵּאבְּלָה: בדברים יד ו

הגהות הב"ח

ה[:ג] דמן טוגב בשליל כ"ל ומוטע גיד הנשה נמחק: **ה**[:ב] ד"ה א"ד וכו' ולא דוקא מ"י דליכא גמי כ"ל ומוטע איסורי אמרינן נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

ה[:ג] א"י ל"י יהודה איסור וי"א איכא איסור וכו'. וכו'. וי"א כ"ל תריוויי' לתת' לויכ' איסור תנן ל"י אכל איסור דס איכא ודמנן לקמן דף ע"ד ע"א קורע ומוזיל את דמו וישו"ה גנמלא ח"ו כדלמנן חוה שדקדק רש"י כד"ה וחי כ"י יהודה וחי איסור תנן ע"כ' דדוק ורלה רש"י לפדס איכא דהלכתא כ"י יוחנן שס ע"ד ע"צ דקא המירי תכלנו אסר דמז:

רבינו גרשום

זה הכלל דבר שגופו אסור כלומר בתחלה תנן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה כל האבר והעובר למה לי למיתני שאניה גופה מותר לא לאיתויי כי האי גונא דבה"א נדיצא מחותך] וקתני מותר: ותיובי' לך קדשים קלים בירושלים כלומר פרה של שלמים שמקשה לילד שהוציא עובר את ידו אם האבר מותר אם לא: מי מצטרף סימן שני לסימן ראשון ודמי כמי שהוציא לאחר שחיטה ואעפ"כ שאין מותר באכילה טהור מיד בבלה דשחיטת אברו מטהרתו אי לא: ק"ו אם הותיל לו סימן שני לסימן ראשון כלומר בלא יוצא שחיטת אברו מטהרתו באכילה לרבנן כדחזון בנותניהן לא יועיל לו לטהרה מיד בבלה ביצא: מהו לחוש לזרע. כלומר הוציא עובר את ידו והחזיר ושחט אברו דאמרין אין עצמו אסור והוציאוהו חי הוליד בהמה אחרת מהו לחוש לזרעו דבמה שחברו אסור משום יוצא כן אברו של זרעו יהא אסור אם הימן הימין ואם השמאל השמאל.

דאמר רב משרשיא לרבבי האמר חוששין לזרע האב כ"י תנינה הוא ודסביא ליה דחוששין לזרע האב בפרק אותו ואת בנו: בן פקועה הבא על הבהמה. כלומר רבן פקועה ניחר בשחיטת אברו אפי' גדול וסימנין שלו קנה וגזרתי אין חושבין סימנין אלא כבשר חן חושבין ולד שלו מצד אמו צריך שחיטה דאמו בהמה מעלייתא היא

והוא אין לו סימנין לחשוט לפיכך אין לו תקנה לולד. לא צריכא דאול אבן פקועה דכוותיה כלומר והוליד ולד שהוא יש לו תקנה דאין צריך שחיטה לא מצד האם ולא מצד האב: מאי אבר אבר מוליד. כלומר מי אמרינן אותו אבר שיצא אין מוליד אלא אבר דכוותיה אם ימין ימין אם שמאל שמאל וחתך ושרי ליה מן הולד שהוליד או דילמא מיכלבל זרעיה ואסור כוליה דאותו אבר פשיט איסוריה בכל הגוף: בהמה בעלמא לאו מכח בשר דם קאתי. כלומר מה בהמות שבעולם אינם באות אלא מכח איסורא שיש לאב של ולד חלב דם ובא מכח חלב דם ואעפ"כ שרי הולד הכא גמי אע"ג דמכח יוצא קאתי שרי הולד או דילמא תרי איסורי אמרינן כלומר מכח חלב דם שרינן אבל חלב דם ויוצא אי שרינן: ולמאן אי ל"י מאיר איסור חלב ודם כ"י כלומר הווא משוי בן פקועה כילוד [נא ס"ל] מצא בה בן ט' חי טעון שחיטה ולדבריו אסור חלב ודם איכא כשאר בהמות איסור יוצא ליכא דאע"ג הדוציא ידו לא חיישין ודלא חשוב יוצא ממחיצתו: אי ל"י יהודה איסור יוצא איכא כלומר

זה הכלל משנתינו היא: **דבר שאינו גופה**. אלא מן העובר ונמלא

בצורה מותר: **לאסויי מאי**. אי חותך מן העובר תנא ליה אלא לאו לאסויי כה"ג דנשאר מיעוט העובר צפנים ורצו ינא ממוחק: **לאסויי קטוע**. אפי' הנמלא שלם צמעי פרה: **הוויא עוצר**. של שלמים את

זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה מותר שאין גופה לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג לא לאתויי קלוט במעי פרה ואליבא דרבי שמעון דאע"ג דאמר רבי שמעון קלוט בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי בעי רב חנניא הוציא עובר את ידו בעזרה מהו מגו דהוי מחיצה לגבי קדשים הוי גמי לגבי דהאי או דלמא לגבי דהאי לאו מחיצה היא דמחיצת עובר אמו היא אמר ליה אבבי ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים קלים בירושלים מאי טעמא לא קא מיבעיא לך דמחיצת עובר אמו הוא הכא גמי מחיצת עובר אמו הוא ^אבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהריה מידי נבלה או לא אמר רבא א"ק"ו אם הועיל לו סימן ראשון לסימן שני להחירו באכילה לא יועיל לו לטהריה מידי נבלה בעי ר' ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא דאול אבהמה מעלייתא מאי איריא האי דאית ביה איסור יוצא אפילו בן פקועה

דעלמא גמי ^בדאמר רב משרשיא לרבבי האמר רבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה לא צריכא דאול אבן פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתך ליה ושרי או דלמא מבבלב זרעיה הדר אמר פשיטא דמבבלב זרעיה דא"כ סומא יולד סומא וקיטע יולד קיטע אלא פשיטא דמבבלב זרעיה והכי קמיבעיא לן בהמה בעלמא לאו מכח חלב ודם קאתיא ושריא הכא גמי לא שגא או דלמא תרי איסורי אמרינן תלחא לא אמרינן ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם איכא איסור יוצא ליכא ^א אי לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב ודם) **ליכא** ^בדתנן ^א ^בגיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר אלא כל מכח לא אמרינן דשרי והכי קמיבעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא כאבר מן החי דמי ושרי האי גמי ל"ש או דלמא התם אית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה הכא ב"ית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה תיקו: חותך מעובר וכו': מנלן דכתיב יוכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בהמה בבהמה לרבות את הולד אלא מעתה ימירו בו אלמה ^אתנן אין ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא שלמין בהן אלא אמר קרא יוכל בהמה לרבות את הולד אי הכי אפילו חותך מן הטחול ומן הכליות גמי אלמה תנן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה ולא חסרה אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תשתרי אלמה ^אאמר רבי יוחנן יהשוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה בעינא

ורעיה. ומיתסר כל הולד משום אותו אבר ואליבא דחנניא קצעי לה: **לאו מכח חלב ודם**. של אצוה קאמי שפך החלב והדם והלידו: **פרי איסורי פלתינן**. דשרי אכל חלב ודם ויונא לא: **ונמאן**. איכא תלמא: **אי לר"מ**. דאמר איסור חלב טוגב בשליל כדלקמן: **איסור חלב ודם איכא איסור יונא ליכא**. דהא לר"מ דם שצפנים טעון שחיטה דקדמי מתניתין ^(ס) ומנא זה בן תשעה חי טעון שחיטה הלכך ה"ל כשאר צהמה: **ואי כ"י יהודה**. דר פלוגמיה דאמר אין טעון שחיטה מה שצפנים ואיכא איסור יונא שאין לו היתר איסור חלב ליכא: **נוהג בשליל**. גיד הנשה וחלבו של שליל אסור: **אלא**. הא לא קמיציעא ליה דכל מכח לא אמרינן דליתסר משום שצא מכח איסור: **אם חלנו**. אם נקצה היא וילדה והרי היא חולצת חלצה מהו באכילה והיינו לזרעו דקאמר שאין החלצ צא עד שתלד: **צהמה צהמה**. שדיא צהמה דרישא אצהמה דסיפא ודרוש הכי צהמה הנמנמא צהמה תכלנו: **אלא מעשה**. הוילי ושליל קרוי צהמה: **ימירו**. אם הביא צהמת חולין אכל צהמת קדשים מעוצרת ואמר הרי זו ומותרת עובר שז לו תהא תמורה דהא גצי תמורה צהמה כתיב ^(ויקרא כ) ואם המר ימיר צהמה צהמה: **אין ממירין**. כלומר אם המיר אין מומר דכל ממירין דתמורה ציעצד הוא כדאמרן בשמעמא קמייתא דפרקא קמא ^(לעיל ב): **לא אצרינן צעוצרינן**. אבר צהמת חולין זו תמורה תחת עובר צהמת קדשים זו: **ולא עוצרינן צאצרינן**. עובר צהמת חולין זו תמורה דרגלה של צהמת קדשים זו: **ולא עוצר ואבר צהמת קדשים**. אלמא לאו צהמה כשהיא נשחטה לאו מצהמה נפקא אלא מכל נפקא והכי דריש כל מפרסת פרסה צהמה תכלנו כלומר כל אשר מנמא צהמה אכול: **אזוהי תכלנו כשהיא נשחטה**. אכול כל הנמנא בתוכה אכל כשהיא חסרה שהנמנא בתוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לא תאכל הנמנא: **אלא מעשה**. דדרשת כל צהמה:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

סמ.

ותבעי דך קדשים קלים בירושלים. רצ חנניא הוה מיציע ליה בעזרה משום דחשיבה מחילה יותר אפי' לענין שחיטת קדשים קלים ומיהו צנולד כולו בעזרה לא קא מיציעי ליה דפשיטא דטעון שחיטה: **דאתא אבן** פקועה דכוותיה. שיש צו איסור יונא

צמד אצר: **אין דלמא תרי איסורי אמרינן**. לאו דוקא תרי ^(א) איסורי אמרינן דאיכא גמי איסור גיד הנשה: **תלתא לא אמרינן**. תימנה מאי קמיציעא ליה והא קי"ל

^(לעיל דף נח.) דזה חוה גורס מותר: **אלמא א"ר יוחנן** השוחט בהמה ומצא בה דמות יונה אסור

באכילה בעינין פרסות וליכא. נראה דוקא נקט דמות יונה שהוא אסור גם כשינא לאויר העולם לפי שאינו מתקיים אצל מנא זה צהמה גמורה שראוי להיות מומר ורגליה רגלי יונה או שאין לה רגלים כלל מותרת דלא ממעט ר' יוחנן מידי שראוי להיות מותר כשינא לאויר העולם דההיא חשיב כמפרס פרכה להיות ניתר בשחיטת אמו כמו שחשבו כמפרס פרכה כשינא לאויר העולם דלא על חסם תפס ר' יוחנן דמות יונה ולא נקט עוצר שרגליו דמות יונה או עוצר שאין לו רגלים וכי פריך קלוט צמעי אמו ליתסר אליבא דרבי שמעון דוקא פריך דאסר ליה כשינא לאויר העולם כדפרישית לעיל:

	
הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו. סימן ראשון נשחט להמיר ולטהרה וסימן שני לא צא לחומר אלא לטהר (רע"ב ב.).	
לדברי האומר חוששין לזרע האב. מנא הוא בלאו ואת צט דקאמר טוגב צוכרים (דקטון טה.). אין לו תקנה. הסרי הוא כמי שאין לאו אלא סימן אחד חלד אמר, שסימן השני שחוט ועומד הוא, שאין שחיטה טהמת בו, ובהמה צמד סימן לא ממשכרה, והאי סימנא צמלא לא מצטרף לקמא, שאין לך שיהיה גדולה מזו, שהלשון שחוט משגול (דקטון טה.).	
נוהג בשליל. בן תשעס חי הנמלא צהמה (דקטון צ.).	
לא אברין בעוברין. אצריס דחולין בעוצרינן דקדש, שסא אסר תהא רגל צהמה זו תמורת עובר הקדש צמעי צהמה זו אין הקדושה חלה על האבר (תמורה א.).	
עוברין באברין. שסא אסר הכי עוצר צמעי צהמת חולין זו תמורת רגל צהמה קש זו אין העובר קדש (שס.).	
ולא אברין ועוברין. דחולין בשלימים דקדש (שס.).	
ולא שלמין. דחולין צאצרינן ועוצרינן דקדש (שס.).	

זה הכלל דבר שגופו אסור ושאינה גופה מותר שאין גופה לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג לא לאתויי קלוט במעי פרה ואליבא דרבי שמעון דאע"ג דאמר רבי שמעון קלוט בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי בעי רב חנניא הוציא עובר את ידו בעזרה מהו מגו דהוי מחיצה לגבי קדשים הוי גמי לגבי דהאי או דלמא לגבי דהאי לאו מחיצה היא דמחיצת עובר אמו היא אמר ליה אבבי ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים קלים בירושלים מאי טעמא לא קא מיבעיא לך דמחיצת עובר אמו הוא הכא גמי מחיצת עובר אמו הוא ^אבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהריה מידי נבלה או לא אמר רבא א"ק"ו אם הועיל לו סימן ראשון לסימן שני להחירו באכילה לא יועיל לו לטהריה מידי נבלה בעי ר' ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא דאול אבהמה מעלייתא מאי איריא האי דאית ביה איסור יוצא אפילו בן פקועה

ורעיה. ומיתסר כל הולד משום אותו אבר ואליבא דחנניא קצעי לה: **לאו מכח חלב ודם**. של אצוה קאמי שפך החלב והדם והלידו: **פרי איסורי פלתינן**. דשרי אכל חלב ודם ויונא לא: **ונמאן**. איכא תלמא: **אי לר"מ**. דאמר איסור חלב טוגב בשליל כדלקמן: **איסור חלב ודם איכא איסור יונא ליכא**. דהא לר"מ דם שצפנים טעון שחיטה דקדמי מתניתין ^(ס) ומנא זה בן תשעה חי טעון שחיטה הלכך ה"ל כשאר צהמה: **ואי כ"י יהודה**. דר פלוגמיה דאמר אין טעון שחיטה מה שצפנים ואיכא איסור יונא שאין לו היתר איסור חלב ליכא: **נוהג בשליל**. גיד הנשה וחלבו של שליל אסור: **אלא**. הא לא קמיציעא ליה דכל מכח לא אמרינן דליתסר משום שצא מכח איסור: **אם חלנו**. אם נקצה היא וילדה והרי היא חולצת חלצה מהו באכילה והיינו לזרעו דקאמר שאין החלצ צא עד שתלד: **צהמה צהמה**. שדיא צהמה דרישא אצהמה דסיפא ודרוש הכי צהמה הנמנמא צהמה תכלנו: **אלא מעשה**. הוילי ושליל קרוי צהמה: **ימירו**. אם הביא צהמת חולין אכל צהמת קדשים מעוצרת ואמר הרי זו ומותרת עובר שז לו תהא תמורה דהא גצי תמורה צהמה כתיב ^(ויקרא כ) ואם המר ימיר צהמה צהמה: **אין ממירין**. כלומר אם המיר אין מומר דכל ממירין דתמורה ציעצד הוא כדאמרן בשמעמא קמייתא דפרקא קמא ^(לעיל ב): **לא אצרינן צעוצרינן**. אבר צהמת חולין זו תמורה תחת עובר צהמת קדשים זו: **ולא עוצרינן צאצרינן**. עובר צהמת חולין זו תמורה דרגלה של צהמת קדשים זו: **ולא עוצר ואבר צהמת קדשים**. אלמא לאו צהמה כשהיא נשחטה לאו מצהמה נפקא אלא מכל נפקא והכי דריש כל מפרסת פרסה צהמה תכלנו כלומר כל אשר מנמא צהמה אכול: **אזוהי תכלנו כשהיא נשחטה**. אכול כל הנמנא בתוכה אכל כשהיא חסרה שהנמנא בתוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לא תאכל הנמנא: **אלא מעשה**. דדרשת כל צהמה:

זה הכלל דבר שגופו אסור ושאינה גופה מותר שאין גופה לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג לא לאתויי קלוט במעי פרה ואליבא דרבי שמעון דאע"ג דאמר רבי שמעון קלוט בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי בעי רב חנניא הוציא עובר את ידו בעזרה מהו מגו דהוי מחיצה לגבי קדשים הוי גמי לגבי דהאי או דלמא לגבי דהאי לאו מחיצה היא דמחיצת עובר אמו היא אמר ליה אבבי ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים קלים בירושלים מאי טעמא לא קא מיבעיא לך דמחיצת עובר אמו הוא הכא גמי מחיצת עובר אמו הוא ^אבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהריה מידי נבלה או לא אמר רבא א"ק"ו אם הועיל לו סימן ראשון לסימן שני להחירו באכילה לא יועיל לו לטהריה מידי נבלה בעי ר' ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא דאול אבהמה מעלייתא מאי איריא האי דאית ביה איסור יוצא אפילו בן פקועה

עין משפט רב מצוה

יא א מ"י ס"ב מהלכות אבות העומאה הל' ט:
יב ב מ"י פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' יב סמג לאוין קלו טושי"ע י"ד ס"י יד ספיק' ה:
יג ג מ"י פ"א מהלכות תמורה הלכה טז:
יד ד מ"י פ"א מהלכות מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קלב טושי"ע י"ד ס"י יג ספיק' ה:

מוסף רש"י

הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו. סימן ראשון נשחט להמיר ולטהרה וסימן שני לא צא לחומר אלא לטהר (רע"ב ב.).

לדברי האומר חוששין לזרע האב. מנא הוא בלאו ואת צט דקאמר טוגב צוכרים (דקטון טה.). אין לו תקנה. הסרי הוא כמי שאין לאו אלא סימן אחד חלד אמר, שסימן השני שחוט ועומד הוא, שאין שחיטה טהמת בו, ובהמה צמד סימן לא ממשכרה, והאי סימנא צמלא לא מצטרף לקמא, שאין לך שיהיה גדולה מזו, שהלשון שחוט משגול (דקטון טה.).

נוהג בשליל. בן תשעס חי הנמלא צהמה (דקטון צ.).

לא אברין בעוברין. אצריס דחולין בעוצרינן דקדש, שסא אסר תהא רגל צהמה זו תמורת עובר הקדש צמעי צהמה זו אין הקדושה חלה על האבר (תמורה א.).

עוברין באברין. שסא אסר הכי עוצר צמעי צהמת חולין זו תמורת רגל צהמה קש זו אין העובר קדש (שס.).

ולא אברין ועוברין. דחולין בשלימים דקדש (שס.).

ולא שלמין. דחולין צאצרינן ועוצרינן דקדש (שס.).

רבינו גרשום (המשך)

ל"י יהודה דאמר עובר ירך אברו ושחיטת אברו מטהרתו מחיצת עובר אמו הוא לדבריו איסור יונא איכא איסור חלב ליכא דחלבו אין חשב חלב דאינו חשוב בהמה (על הכל) [ובלי]: והכי קא מיבעיא ליה מהו לגמוע את חלבו כלומר מה דבעא מהו לחוש לזרעו לא בעי לענין ולד שיוצא ממנו לדבריו איסור יונא איכא איסור חלב ליכא דחלבו לגמוע חלבו דחלב חשוב אבר מן החי דמי ושרי האי גמי ל"ש או דילמא התם אית ליה תקנתא לאיסורא בשחיטה האבר מן החי לכי שחיט ליה הוי מותר: הכא לית ליה תקנתא לאיסורא בשחיטה דאיסור יוצא לית ליה תקנתא בשחיטה: חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה. כלומר העובר מותר ומה שנחתך ממנו מנא לן דכתיב כל בהמה מפרסת פרסה כלומר בבהמה לרבות את הוליד ומה שנחתך ממנו בבהמה וזהו העובר מותר גרה ולמה אנו דורשין תחלה בבהמה שאנו דורשין תחלה וסוף וכל בהמה מעלת גרה בבחיטה האבר מן החי לאו כבהמה בבהמה ודאמר ר' יוחנן אלא מעתה ימירו אמר ימיר בהמה בבהמה חל מיימירין לאו

^[1] נראה דל"ל על צהמה עממה תהא מותר באכילה:
(א) חולין מוין דלס נסבור דגס צהמה אסורה משום טרפה דהוי תניקב מנא מקשה כהן א"ה אפילו חותך וכו' הא גלא"ה אסור משום טרפה וצ"ש